

W CYNGOR SIR YNYS MÔN <u>Templed Adroddiad Sgriwtini</u>	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Dyddiad:	19 Medi, 2023
Pwnc:	Panel Sgriwtini Addysg
Pwrpas yr Adroddiad:	Diweddariad ar gynnydd gwaith y Panel Sgriwtini Addysg
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng Dylan Rees
Aelod(au) Portfolio:	Cyng Dafydd Roberts, Deilydd Portffolio Addysg a'r Gymraeg
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Berw Hughes, Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Awdur yr Adroddiad:	Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini
Rhif Ffôn:	07971167198
E-bost:	AnwenDavies@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

1 – Argymhelliad/Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio nodi'r:

A1 Cynnydd dros y cyfnod diwethaf gyda gwaith y Panel Sgriwtini Addysg

A2 Cynnydd sylweddol wnaed wrth ddatblygu model craffu diwygiedig ar faterion Addysg fel sail i waith y Panel Sgriwtini Addysg a'r ddau riant Bwyllgor Sgriwtini.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Cyswllt uniongyrchol â Chynllun y Cyngor: 2023-2028.

Mae addysg yn un o'n 6 amcan strategol allweddol (Cynllun y Cyngor: 2023-2028) sef – sicrhau darpariaeth addysg effeithiol ar gyfer heddiw a chenedlaethau'r dyfodol. Ystyrir rôl allweddol gan yr Aelodau Etholedig wrth wireddu'r amcan hon drwy graffu a ddal i gyfrif.

Mae gwaith y Panel Sgriwtini Addysg yn cyfrannu at yr amcan yma.

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:-

3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

3.4 Sgriwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio

- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

3.6 Effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar:

- y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol)
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgrwtini Allweddol

Ar gais y Panel:

1. I ba raddau mae'r Pwyllgor Sgrwtini yn fodlon â chyfeiriad gwaith y Panel?
2. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau ymhellach ar waith y Panel?
3. Pa feysydd eraill y mae angen i'r Panel eu craffu?

5 – Cefndir / Cyd-destun

1. CYD-DESTUN

1.1 Bydd Aelodau'n ymwybodol o gyfraniad y panelau sgrwtini at drefniadau llywodraethiant y Cyngor:

- Panel Sgrwtini Gwasanaethau Cymdeithasol
- Panel Sgrwtini Cyllid
- **Panel Sgrwtini Addysg.**

1.2 Trefniadau Llywodraethiant y Panel

Gwelwyd y Pwyllgor Sgrwtini¹ yn cadarnhau cylch gorchwyl y Panel mewn ffordd sy'n creu'r amodau ar gyfer cwmpas ehangach i'w waith gyda'r manteision allweddol canlynol:

- i. Datblygu model o graffu mewn Addysg sy'n canolbwyntio ar grŵp llai o Aelodau yn cydweithio ar themâu penodol er mwyn galluogi Aelodau i gymryd mwy o ran, datblygu lefel o arbenigedd pwnc ac annog presenoldeb da a gwaith tîm
- ii. Cryfhau gallu Aelodau i herio perfformiad ymhellach drwy wella ansawdd eu gwybodaeth gyffredinol a'u dealltwriaeth parthed data perfformiad ysgolion
- iii. Fforwm i drafod gwybodaeth am risgiau Gwasanaeth fel sail i flaen raglen waith y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio
- iv. Fforwm i ddatblygu grŵp o Aelodau gyda'r arbenigedd a pherchnogaeth i arwain trafodaethau ar faterion Addysg yn y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio.

Bydd yr Aelodau'n ymwybodol o'r trefniadau llywodraethu cadarn sydd mewn lle fel sylfaen i waith y Panel² a bwriedir parhau i gynnal cyfarfodydd misol o'r Panel i'r dyfodol. Hefyd, rhoddwyd trefniadau mewn lle i adrodd gynnydd yn rheolaidd i'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio gan y Cyng. Gwilym Owen Jones, cadeirydd y Panel. Mae aelodaeth y Panel ynghlwm (**Atodiad 1**).

2. FFOCWS GWAITH Y PANEL SGRWTINI ADDYSG

Dyma drydydd adroddiad cynnydd y Panel Sgrwtini Addysg sy'n cwmpasu'r cyfnod Chwefror – Medi, 2023.

¹ Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio, 21 Mehefin, 2022

² Cyfarfod o'r Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio a gynhaliwyd ar 20 Ebrill a 27 Mehefin 2017

Cynhaliwyd 7 cyfarfod o'r Panel³ yn ystod y cyfnod hwn a rhoddwyd ystyriaeth i'r materion canlynol:

2.1 Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru

Yng nghyfarfod mis Chwefror⁴, bu i'r Panel dderbyn cyflwyniad ar oblygiadau a gofynion Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru gan ffocysu ar yr agweddau canlynol:

- i. Rheoliadau Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cymru) 2021
- ii. Rheoliadau Tribiwnlys Addysg Cymru 2021
- iii. Rheoliadau Addysg (Unedau Cyfeirio Disgyblion) (Cymru) (Diwygio) 2021

Allbwn:

Dealltwriaeth o oblygiadau a gofynion Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol Cymru.

2.2 Addysg Ddewisol Gartref

Cafwyd cyflwyniad cynhwysfawr mewn cyfarfod o'r Panel Sgriwtini Addysg ar 27 Ebrill ar y trefniadau mewn lle ar gyfer addysg ddewisol gartref ar Ynys Môn.

Allbwn:

Derbyn sicrwydd bod y trefniadau mewn lle yn lleol yn cwrdd â gofynion Llywodraeth Cymru.

2.3 Hunan-werthusiad - Effaith Gwaith y Panel Sgriwtini Addysg

Rhoddwyd trefniadau mewn lle i'r Panel gwblhau hunan-werthusiad o'i gyfraniad at graffu Addysg yng nghyfarfod mis Mawrth, 2023⁵ a hynny mewn sesiwn wedi'i hwyluso'n fewnol. Nodwyd y pwyntiau canlynol yn arbennig:

- Hunan arfarnu'n allweddol bwysig fel dull o adnabod y llwyddiannau yn ogystal â'r meysydd datblygu
- Cafwyd arolwg llwyddiannus gan Estyn – allweddol parhau i gryfhau ein trefniadau llywodraethiant corfforaethol i gefnogi'r ddarpariaeth addysg
- Creu'r amodau i Aelodau Etholedig lwyddo fel arweinwyr gwleidyddol yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Hyn i gynnwys y gallu i fesur effaith gwaith Cynghorwyr.

Yn sgil y craffu, bu i'r Panel benderfynu blaenoriaethu'r agweddau canlynol fel sail i ddatblygiad pellach y Panel yn ystod 2023/24:

- Gwaith parhaus i ddatblygu ymagwedd tîm ymhlith aelodau'r Panel (gweithdy datblygu mis Mai 2023 i fod yn sbardun pellach ar gyfer hynny)
- Datblygu ymhellach ar gyfranogiad Aelodau a'r defnydd o strategaethau cwestiynu
- Llais y dysgwr – cryfhau yng ngwaith y Panel
- Adborth gan Aelodau yn sgil gweithgareddau cysgodi i'w cryfhau fel rhan annatod o raglen waith y Panel

³ Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 16/02/23, 30/03/23, 27/04/23, 25/05/23, 13/06/23, 18/07/23 a 05/09/23

⁴ Cyfarfod o'r Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 16 Chwefror, 2023

⁵ Cyfarfod o'r Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 30 Mawrth, 2023

- 🚩 Y Fframwaith ar gyfer Gwerthuso, Gwella ac Atebolrwydd (Llywodraeth Cymru) yn sylfaen allweddol ac yn gosod fframwaith i ddatblygu model craffu ar gyfer materion addysg
- 🚩 Blaen raglen waith y Panel i'w datblygu ar sail themâu.

Allbynnau:

- i. Hunan-arfarnu'n rhan amlwg yn nhrefniadau llywodraethiant Sgriwtini
- ii. Trefniadau adolygu, dysgu a gwella parhaus mewn lle
- iii. Perchnogaeth gan Aelodau Etholedig i'w cyfraniad at y ddarpariaeth addysgol ar Ynys Môn.

2.4 Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg: 2022-2032

Yng nghyfarfod mis Mehefin⁶, bu i'r Panel roi ystyriaeth i gynnydd wrth wireddu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg. Rhoddwyd sylw penodol i weledigaeth, nod ac amcanion Ynys Môn ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg a hefyd cyfraniad yr Uned Iaith ar draws y sector cynradd ac uwchradd.

Allbwn:

Derbyn sicrwydd ynghylch cynnydd y flwyddyn ddiwethaf wrth wireddu Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.

2.5 Ysgolion mewn Categori, Dilyniant Estyn neu'n Derbyng Cefnogaeth Ychwanegol

Gwelwyd y Panel hefyd yn adolygu ysgolion y Sir mewn categori, dilyniant Estyn neu'n derbyn cefnogaeth ychwanegol yn rheolaidd dros y cyfnod diwethaf⁷ a hynny er mwyn craffu ar y trefniadau gwella ar waith mewn ysgolion penodol.

Allbynnau:

- i. Derbyng y wybodaeth ddiweddaraf am safonau mewn ysgolion ar Ynys Môn
- ii. Derbyng sicrwydd bod mesurau gwella mewn lle a chefnogaeth briodol ar gael ar gyfer ysgolion sy'n peri consyrn
- iii. Trefniadau dal i gyfrif a chraffu cadarn yn sail i waith y Panel Sgriwtini Addysg.

2.6 Datblygu Cydweithio Effeithiol → edrych mewn manylder ar sut mae'r Gwasanaeth Dysgu'n creu'r amodau ar gyfer gwaith partneriaeth effeithiol

Yng nghyfarfod mis Gorffennaf⁸, rhoddwyd ystyriaeth i sut mae'r Gwasanaeth Dysgu'n creu'r amodau ar gyfer gwaith partneriaeth effeithiol gan edrych ar weledigaeth, nod ac amcanion yr Awdurdod drwy gyfrwng 2 astudiaeth achos:

- Dalgylch **Caergybi** → dysgu ac addysgu
- Dalgylch **Llangefni** → strategol (cydweithio penaethiaid).

⁶ Cyfarfod y Panel Sgriwtini Addysg dyddiedig 13 Mehefin, 2023

⁷ Cyfarfodydd o'r Panel Sgriwtini Addysg ar 30 Mawrth, 2023 ac 18 Gorffennaf, 2023

⁸ Cyfarfod o'r Panel Sgriwtini Addysg a gynhaliwyd ar 18 Gorffennaf, 2023

Allbynnau:

- i. Gwell ddealltwriaeth o effaith gadarnhaol gwaith partneriaeth effeithiol ar y ddarpariaeth addysgol a phrofiad y dysgwr unigol
- ii. Cadarnhau'r gwerth ychwanegol a'r buddion o ganlyniad i waith partneriaethol
- iii. Parhau i fonitro'r amodau ar waith i greu cydweithio effeithiol gan y Gwasanaeth Dysgu.

2.7 Model ar gyfer Craffu Addysg - Siarter Craffu Addysg

Ystyriwyd y pwnc hwn ar ddwy achlysur dros y misoedd diwethaf⁹. Mae'n destun adroddiad ar wahân ar raglen y Pwyllgor Sgrwtini heddiw.

Allbynnau:

- i. Rhoi ffrwd gwaith mewn lle i gryfhau ymhellach ar y trefniadau craffu addysg a dal i gyfrif gan Aelodau Etholedig (fel rhan o'n prosesau llywodraethiant corfforaethol)
- ii. Datblygu model o graffu addysg yn lleol sy'n cydymffurfio â deilliannau'r Fframwaith ar gyfer Gwerthuso, Gwella ac Atebolrwydd (Llywodraeth Cymru)
- iii. Datblygu meddylfryd o gyd-gynhyrchu a chyd-atebolrwydd
- iv. Cwrdd ag argymhelliad arolwg Estyn yn diweddar o'r Awdurdod Lleol¹⁰ → "R2 Datblygu a chryfhau trefniadau craffu ffurfiol".

2.8 Adroddiad Blynyddol Ynys Môn gan GwE: 2022/23

Ar 5 Medi, 2023, cafwyd trafodaeth ar ffurf gweithdy ynghylch prif gasgliadau Adroddiad Blynyddol GwE: 2022/23. Roedd y ddogfen yn tystiola ac yn cydnabod natur y cydweithio a'r bartneriaeth rhwng GwE a'r Awdurdod Lleol. Rhoddwyd sylw i'r agweddau canlynol yn bennaf:

- Fformat newydd i'r Adroddiad Blynyddol – ffocws ar ansawdd yn lleol o dan gyfres o benawdau penodol:
 - Arweinyddiaeth
 - Gwella Addysgu a Dysgu
 - Cwricwlwm a Darpariaeth
 - Cynnydd a Safonau Dysgwyr
 - Cefnogaeth a Her i Ysgolion sy'n Achosi Pryder
 - Atodiadau penodol ar gyfer – Ysgolion Uwchradd ac Arbennig; clystyrau Ysgolion Cynradd; data hyfforddiant a chefnogaeth i Ynys Môn
- Prif gasgliadau a'r meysydd fesul sector fydd angen sylw pellach yn ystod y flwyddyn 2023/24 a thu hwnt
- Strategaeth gwestiynu ar gyfer y craffu cyhoeddus o'r Adroddiad Blynyddol yn y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio¹¹ – er mwyn

⁹ Cyfarfodydd o'r Panel Sgrwtini Addysg – 25 Mai, 2023 (ar ffurf gweithdy mewn person, wedi'i hwyluso'n allanol) ac 18 Gorffennaf, 2023

¹⁰ Adroddiad Arolygiad Estyn o Awdurdod Lleol Ynys Môn (Mehefin 2022)

¹¹ Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio i'w gynnal ar 19 Medi, 2023

tystioli gwerth ychwanegol a rhoi egwyddorion y Siarter Craffu Addysg ar waith.

Allbynnau:

- i. **Rhoi ar waith y Siarter Craffu Addysg a hynny fel sylfaen i waith sgrwtini'r Aelodau**
- ii. **Datblygu strategaeth gwestiynu gadarn ar faterion Addysg sydd o bwys strategol i'r Cyngor.**

2.9 Rhaglen waith y Panel Sgrwtini am y cyfnod Mai 2023 → Ebrill, 2024

Cafwyd adolygiad o'r blaen raglen waith ymhob cyfarfod o'r Panel gyda'r amcan o sicrhau rhaglen waith gadarn i gefnogi cyfraniad y Panel at drefniadau llywodraethiant y Cyngor. Nodwyd y byddai cyfarfod nesaf y Panel Sgrwtini¹² yn canolbwyntio ar y materion canlynol:

- i. Model Cydweithio Integredig – cynnydd wrth ddatblygu model lleol ar gyfer Ynys Môn (Plant mewn Gofal)
- ii. Cysgodi gweithgareddau Addysg – diweddariad a derbyn adborth gan aelodau'r Panel
- iii. Blaen raglen waith – adolygiad.

6. MATER I'W UWCHGYFEIRIO I'R RHIANT BWYLLGOR EI YSTYRIED

Dim mater i'w uwchgyfeirio gan y Panel.

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Ddim yn berthnasol

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Ddim yn berthnasol

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Ddim yn berthnasol

7 – Goblygiadau Ariannol

Ddim yn berthnasol

8 – Atodiadau

¹² Panel Sgrwtini Addysg, 19 Hydref, 2023

Ddim yn berthnasol

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Anwen Davies, Rheolwr Sgriwtini, Cyngor Sir Ynys Môn, Swyddfeydd y Cyngor, Llangefni.
LL77 7TW

Cyng. Gwilym Owen Jones
Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg
Dyddiad: 10/08/2023
(diwygiwyd 07/09/2023)

AELODAETH Y PANEL SGRIWTINI ADDYSG

Aelod	Pwyllgor Sgriwtini
Cyng Gwilym Owen Jones (Cadair)	Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio
Cyng Margaret M Roberts (Is-gadair)	
Cyng Non Dafydd	
Derek Owen	
Cyng Arfon Wyn	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Cyng Dyfed Wyn Jones	
Cyng Alwen Watkin	
Cyng Keith Roberts	